

RESPUBLİKA ELMİ PEDAQOJİ KİTABXANASININ TƏDRİS ƏDƏBİYYATI KOMPLEKTLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ İNKİŞAF PERSPEKTİVLƏRİ

Məmmədova Minaxanım
in
mikamemmedzade95@gmail.com

magistr

Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanasının tədris ədəbiyyatı komplektləşdirilməsi və inkişaf perspektivləri

Xülasə: M qal d

esursla-

komplektl

c d kitabxana-

d mövcud problemləri t

t

m r h l l r l

Комплектование и перспективы развития фонда учебной литературы Республиканской Научной Педагогической Библиотеки

Резюме:

Acquisition and development prospects of the scientific literature fund of the Republican Scientific Pedagogical Library

Abstract: In this article was carried out a typological analysis of the collection of resources of the fund of the Republican Scientific Pedagogical Library . It also investigated the problems in this area and explained the development of the scientific fund with stages

Açar sözlər: təhsil, elm, tədris, ədəbiyyat, dərslik

Ключевые слова:

Key words: education, science, literature, textbook

Giriş: Məlumdur ki, metodik baza rolunu oynayan Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası artıq illərdir tədris ədəbiyyatı komplektləşdirilməsi işini həyata keçirən bir müəssisədir. Məqalədə kitabxananın qeyd etdiyiniz bu sahədə gördüyü işlər, həyata keçirdiyi tədbirlər və tədris ədəbiyyatının komplektləşdirilməsi ilə bağlı məsələlərə aydınlıq gətirilmişdir.

Məqalədə tədris ədəbiyyatının komplektləşdirilməsi kitabxananın qarşısında duran əsas vəzifə kimi qarşıya qoyulmuşdur. Bu sahədə verilmiş sərəncamlar kitabxana daxilində mütəxəssislərin bu işi yerinə yetirmək üçün həyata keçiridiyi tədbirlər, əldə olunmuş nəticələr qeyd edilmişdir.

Məsələnin qoyuluşu: Son illərdə kitabxana işi sahəsində verilmiş sərəncamlar kitabxana işi sahəsində kitabxana daxili şöələrdə daha da təkmilləşdirilməsini təmin edir. Burada nöqsanlı cəhətlər, problemləli məqamlar və komplektləşdirilmə zamanı müsbət və mənfi cəhətlər araşdırılmışdır.

Dünya təcrübəsində bir sıra kitabxanalarda olduğu kimi hal hazırda Azərbaycan Respublikasında da mövcud kitabxanaların quruluşunda metodik

baza rolunu oynayan kitabxanaların fondunun zənginləşməsində genişmiqyaslı tədbirlər planı həyata keçirilir. Məlumdur ki, yeni innovasiya və texnologiyaların tətbiqi bir çox elm və fəaliyyət sahələrində olduğu kimi məhz bu sahədə də yan keçməyib. Qeyd etmək lazımdır ki, Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanasının metodik baza olaraq fəaliyyəti və bu sahədə həyata keçirdiyi tədbirlər birbaşa olaraq oxucuların tədris ədəbiyyatı ilə təmin olunması problemini qarşısına qoyur. Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası Azərbaycan Respublikasının məktəb kitabxanalarının əsas metodiki bazası kimi illərdən öz fəaliyyətini məhz bütün məktəb kitabxanalarının tədris ədəbiyyatı fondunun formalaşdırılması, daxil edilmiş ədəbiyyatın işlənməsi oxucuların istifadəsinə verilməsinə yönəlmişdir.

Bundan əlavə Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxana öz fəaliyyətində metodik əsasnamələr, tövsiyə vəsaitləri, təlimatlar və s kimi normativ sənədlərin tərtibi, verilməsi planını tərtib edir. Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası təhsil işçilərinin ixtisasartırma məsələlərində o cümlədən tədris ədəbiyyatı ilə təhsil işçilərini daim tanış etmək daxil olan ədəbiyyatın təhsil müəssisələrinə, təhsil sahəsində fəaliyyət göstərən mütəxəssislər üçün yeni daxil edilmiş ədəbiyyat haqqında soruq məlumat bazası rolunu oynayır bundan əlavə olaraq Təhsil Nazirliyinin Kitabxana şəbəkəsinə hər zaman bir qayda olaraq məlumat-bibliografiya xidmətini həyata Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan bütün orta məktəblərin, ümumtəhsil peşə məktəbləri, orta ixtisas təhsil müəssisələri kitabxanaları üçün də metodiki mərkəz kimi funksiyasını yerinə yetirir.

"Komplektləşdirilmə və kitab işləmə" şöbəsi kitabların qeydiyyat və uçotunu həyata keçirir. Kitabxananın komplektləşdirilmə və uçot şöbəsi daxil olan tədris ədəbiyyatın qeydiyyatını hər bir ədəbiyyatın uçota alınması və inventarlaşdırma prosesini yeni hər bir kitaba inventar nömrəsinin verilməsini təmin edir. Bundan əlavə Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanasında "Komplektləşdirilmə və kitab işləmə" şöbəsi qarşıda duran daha bir vəzifə kimi lazımsız və ya istifadəyə yararsız olaraq hesab edilən və ya köhnəlmiş ədəbiyyatı fonda xaric edilməsi daha sonra həmin kitabın inventar siyahısından adının çıxarılmasını həyata keçirir. Bu şöbə fonda daxil edilmiş hər bir sənədin dəqiq uçotunu aparır. Daxil edilmiş kitablar texniki cəhətdən işlənir, fonda daxil edilən tədris ədəbiyyatı uçot kartoçkasında qeydə alınır.

Təhsil Nazirliyi sistemində fəaliyyət göstərən orta ümumtəhsil, peşə, orta ixtisas təhsili müəssisələri arasında yeni innovativ texnologiyalar o cümlədən pedaqogikanın, kitabxanaşünaslığın, məktəbşünaslığın maraq doğuran sahələri üzrə məlumat mübadiləsi aparılır, onların fəaliyyətində əlaqəlilik prinsipi qurur, bu barədə onlara mütəxəssislər tərəfindən təklif və tövsiyələrini təqdim edir və müəyyənləşdirilmiş qaydada onların illik statistik hesabatlarını alır və öz elektron məlumat bazalarına yerləşdirir.

Məlumdur ki, Təhsil Nazirliyi verdiyi 2002-ci il 3 may əmrinə əsasən "Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanasının təkmilləşdirilməsi haqqında" kitab-

xana böyük yeniliklərlə üzləşmiş, kitabxanada geniş miqyaslı struktur dəyişiklikləri o cümlədən kadr dəyişikliyi olmuşdur, yeni Nizamnamə hazırlanmışdır. Nizamnamədə deyildiyi kimi Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası Təhsil nazirliyi sistemində fəaliyyət göstərən təhsil və pedaqoji sahədə milli və xarici ədəbiyyata fondlarına malik olan elmi sahəvi kitabxanadır.

Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxana özünün elmi metodiki şöbəsini yaratmışdır ki, bu şöbədə bilavasitə olaraq məktəb kitabxanalarının metodik təminatı məhz burada mütəxəssis və metodistlər tərəfindən aparılır. Kitabxananın "Komplektləşdirilmə və kitab işləmə" şöbəsinə kitablar aşağıdakı mənbələrdən alınır:

1. Təhsil Nazirliyi, Mədəniyyət Nazirliyi
2. Prezident Aparatından
3. Xarici səfirliklərdən
4. Kitab Nəşriyyatları
5. Kitab satışı müəssisələri

Məsələnin izahı: "Komplektləşdirilmə və kitab işləmə" şöbəsi kitabxananın profilinə uyğun olaraq fondun yeni daxil olmuş ədəbiyyatla kitabxananın komplektləşdirilməsi üçün məqsədyönlü iş prinsipi qurur. "Komplektləşdirilmə və uçot şöbəsi" ölkəmizdə və xaricdə çap edilən aşağıdakı sahələr üzrə sənədləri komplektləşdirilməsini həyata keçirir:

1. Elmi-metodiki ədəbiyyat
2. Tədris ədəbiyyatı
3. Pedaqoji ədəbiyyat
4. İctimai-siyasi ədəbiyyat və s.

Şöbə çap nəşrlərinin ümumi və fərdi uçotunu təşkil edir, daxil edilmiş ədəbiyyatların əvvəlcə texniki cəhətdən daha sonra elmi cəhətdən işlənməsini təmin edir. "Komplektləşdirilmə və kitab işləmə" şöbəsi kitab fondunun təkmilləşdirilməsi üzrə iş aparılır, baş kataloqun yaradılmasını təmin edir. Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası UOT (Universal Onluq Təsnifat) cədvəli əsasında sənədlərin təsnifləşdirilməsi prosesini həyata keçirir. REPK təhsilin, təlim və tərbiyə işinin inkişafına yaxından kömək etmək üçün onların işi ilə müntəzəm olaraq maraqlanmaq və bu sahədə onlara köməklik məqsədilə 2002-ci ildən yaradılmış "Məlumat Bazası" yeni və müasir dövrdə daha təkmilləşmiş və yeni innovativ metodlarla zənginləşdirilmişdir. Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası artıq illərdir istər məktəbli istər pedaqoji sferada və bu ixtisas mütəxəssisləri üçün daim zənginləşən fondun və ədəbiyyat axtarışını hər bir oxucu üçün daha da istəifednin asan olmasını təmin edir.

Məlumdur ki, 2007-ci il 20 aprel tarixinə verilmiş sərəncama əsasən onun üçüncü bəndinin icrasına təmin edilməsi məqsədilə Bakı, Gəncə, Şəki, Qəbələ, Yevlax, Qazax, Şəmkir, Kəlbəcər rayonlarının kitabxanaçı mütəxəssislər üçün davamlı olaraq seminarlar keçirmiş və bütün alınmış sərəncamların tələbinə uyğun tədbirlər planı hazırlanıb isində nəzərə alınması tələbinə uyğunlaşdırılmışdır. Lakin bunlardan əlavə qeyd etmək lazımdır ki, kitabxana işi

sahəsində əldə edilmiş bütün nailiyyətlərdən əlavə nöqsanlı və çatışmayan cəhətləri də az deyildir. Buraya metodik iş təminatının vəziyyətinin tam olaraq qənaətbəxş olmaması buna misal ola bilər. Xüsusilə tədris ədəbiyyatı kimi formalaşan ədəbiyyatın tez bir zamanda oxucuların istifadəsinə verilməsi üçün mütəxəssis çatışmazlığı mövcuddur. Maliyyə çatışmazlığı və ya laqeyd münasibət kitabxananın mövcud sosial iqtisadi şəraitə uyğunlaşdırmanı çətinləşdirir.

Nəticə: Lakin bütün bunlara baxmayaraq 2008-ci il 22 dekabr verilmiş 450 nömrəli əmrinə əsasən "Məktəb kitabxanalarının Maddi texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və müasir informasiya texnologiyalarının təcizatına dair" Tədbirlər Planı yerinə yetirilməsi kitabxananın Komplektləşdirilmə və kitab işləmə"şöbəsinin işçilərinin işinin bir qədər də səmərəli olmasını təmin edəcəkdir.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında: Azərbaycan Respublikasının prezidenti sərəncamı // Azərbaycan .- 2007.-21 aprel
2. Fəaliyyət planının təsdiq olunması haqqında Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirinin əmri // Azərbaycan müəllimi ,2009.-18 sentyabr
3. Xələfov A.A. Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi.-B.-312 s.
4. İsmayılov X. İ. Kitabxana informasiya texnologiyaları Dərs vəsaiti.- B.: Nurlan,2009 , -312 s.
5. Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanasının hesabatları
6. Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanasının Nizamnaməsi.-3 may ,2002

Rəyçi: t.ü.e.dok., prof. X.İ.İsamylov